

РЕШЕНИЕ

№ 31616

гр. София, 10.08.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 78 състав, в
публично заседание на 28.05.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Пенка Велинова

при участието на секретаря Александра Вълкова, като разгледа дело номер **4027** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК във връзка с чл. 26, ал. 4 от ЗГВРСНР.

Образувано е по жалба на Г. В. Й. срещу Разпореждане №4505-40-143/17.03.2026г., издадено от директора на фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите" (ГРВС), с което е отказано отпускането на гарантирано вземане на жалбоподателя за обезщетения по чл. 224, ал. 1 от КТ и чл. 222, ал. 1 от КТ.

В жалбата, в хода по същество и в писмени бележки се навеждат следните оплаквания за незаконосъобразност:

Липса на мотиви и вътрешно противоречие в акта: В разпореждането било записано, че няма платени суми след 30.11.2024г., а от друга, че са платени суми на 13.12.2024г. Нямало яснота, защо част от претендираните вземания са изключени.

Съществено нарушение на административнопроизводствените правила: Не била изяснена фактическата обстановка, като не били събрани необходимите доказателства. Неправилно било разпределението на доказателствената тежест - липсата на счетоводни записвания не било основание за отказ на изплащане на вземането.

Противоречие с материалния закон и несъответствие с целта на закона: Налице били предпоставките по ЗГВРСНР за отпускане на вземането. Обезщетенията по чл.224, ал. 1 и 222 ал. 1 от КТ произтичали от трудово възнаграждение, възниквали по силата на закона, попадали в обхвата на гарантираните вземания и възникнали в релевантния период.

Иска се отмяна на разпореждането и връщане на преписката на органа със задължителни указания / решаване на въпроса по същество. Претендират се разноски.

Ответният орган — директорът на фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“, чрез процесуален представител в хода по същество и в писмено становище оспорва жалбата като неоснователна. Поддържа, че разпореждането е издадено от компетентен орган, в предвидената форма и при правилно приложение на закона. Претендира юрисконсултско възнаграждение.

СГП не е встъпила в процеса.

Съдът, като обсъди събраните по делото доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено следното:

Жалбоподателката е подала заявление-декларация за отпускане на гарантирано вземане №4501-21-15.09.2025г. Към него е приложила копие на документ за самоличност, трудов договор, предизвестие за прекратяване, заповед за прекратяване на трудов договор, копие от писмо с изх. № 25029299 от 14.04.2025 г. на Дирекция “Инспекция по труда” — [населено място], в което е установено, че на Й. не са изплатени начислените във ведомости за работна заплата: трудово възнаграждение за месеците юни 2024 г., юли 2024 г., август 2024 г., септември 2024 г. и октомври 2024 г. и обезщетения по чл. 224, ал. 1 от КТ и чл. 222, ал. 1 от КТ.

На 15.09.2025г. е подала допълнителни документи - извлечения от банковата ѝ сметка, по която е плащана заплата, за да установи, че не са отразени и съответно платени трудови възнаграждения, за февруари - октомври 2024г. и обезщетенията по чл. 224, ал. 1 и 222, ал. 1 от КТ. Представени са доказателства за начислени, но неплатени суми за м. 11. и 12.2024г. — за заплати и обезщетения по чл. 222, ал. 1 от КТ и чл. 224, ал. 1 от КТ, както и справка за осигурителен доход за 01.-12.2024г. от ТД на НАП – С. и от НАП, съдържаща данни за начислени възнаграждения и обезщетения.

С Решение № 1277 от 11.09.2025 г. на Софийски градски съд, ТО, 26с-в.по търг.д № 20251100900594 вписано в търговския регистър на 11.09.2025 г. е открито производство по несъстоятелност на работодателя й - "НИРО СЪРВИС" ЕООД, ЕИК[ЕИК](старо име „Некст Баскет“ АД) и дружеството е обявено в несъстоятелност.

Извършена е проверка по чл. 21, ал. 1 от ЗГВРСНР резултатите от която са описани в протокол КТ-6-21-02122928/22.01.2026 г. Направена е констатация, че от страна на осигурителя не са представени ведомости извлечения от банкови сметки за изплатени възнаграждения. Органът е ползвал данни от ИА ГИТ, вкл. изпратени им ведомости за заплати за периода, платежни нареждания и банкови извлечения.

Въз основа на проверката е издадено обжалваното разпореждане, с което е отпуснато гарантирано вземане на във връзка с чл.4 и 22, ал. 1 от ЗГВРСНР за периода от 01.07.2024 – 30.09.2024г в размер на 4651.50 евро, като са установени начислени, но неизплатени вземания в размер на 9558,40 евро. От него е приспаднал дължим данък – 405,08 евро и осигуровки 600,74евро. Определена е сума за получаване 3645.68 евро. Не са отпуснати суми за дължимите обезщетения по чл. 224, ал. 1 КТ – 2152,12евро и по чл. 222, ал. 1 от КТ – 2916,68евро.

Изложени са следните мотиви: Съгласно чл. 3 от Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя гарантирани вземания на работниците и служителите са начислени и неизплатени трудови възнаграждения, дължими по индивидуални и колективни трудови договори и парични обезщетения, дължими от работодателя по силата на нормативен акт. Съгласно чл. 22, ал. 1 от ЗГВРСНР гарантираните вземания на работниците и служителите са в размер на последните 6 начислени, но неизплатени месечни възнаграждения и обезщетения, през последните 36 календарни месеца, предхождащи месеца на вписано решението за откриване на производство по несъстоятелност.

От ТП на НОИ - С.-град са изготвени служебни справки за размера на начислените, но неизплатени трудови възнаграждения и парични обезщетения, като са използвани данните от предоставени от ИА “Главна инспекция по труда“. По данни от тях и видно от банкови извлечения, и заверени копия на ведомости за заплати за периода от м. 04.2024 г. до м. 11.2024 г., вкл., е установено следното: Съгласно банково извлечение с масов превод от 15.07.2024г. на жалбоподателката е изплатена заплатата за м. 06.2024г. и в размер на 2741,60 лв. С масов превод от 12.09.2024г., е изплатена сума в размер на 1000.00 лв. - аванс за м. 09.2024г. С платежно нареждане от 13.12.2024 г. ѝ е изплатена сумата от 3997.00 лв., с основание за превод - основна заплата з за м. 6.2024 и за м. 10.2024г. Прието е, че възнагражденията за м. 06.2024 г. и за м. 10.2024 г. са изплатени на в пълен размер.

Не били установени доказателства за начислени и изплатени трудови възнаграждения след 30.11.2024г., в т.ч. и обезщетения по чл. 224, ал. 1 от КТ и чл. 222, ал. 1 от КТ. Прието е, че съгласно изготвена справка е дължимо вземане в размер на за 4651.50 евро и е начислено гарантирано вземане за трудово възнаграждение в този размер, от която сума са приспаднати дължимите осигуровки за сметка на лицето в размер на 600.74 евро и данък по чл. 42, ал. 3 от ЗДДФЛ-405.08 евро. За обезщетенията по чл. 224, ал. 1 от КТ и чл. 222, ал. 1 от КТ, е посочено, че липсва правно основание за тяхното изплащане като гарантирано вземане, поради липсата на доказателства за начислени и неизплатени суми след 30.10.2024г., вкл. и за обезщетения.

Разпореждането е връчено на жалбоподателката на 19.03.2026г. и е обжалвано в срок на 02.04.2026г.

При тези факти, от правна страна съдът намери следното:

Жалбата е подадена от надлежна страна — адресат на неблагоприятно за него разпореждане, за когото е налице правен интерес от оспорването, срещу подлежащ на съдебен контрол индивидуален административен акт. Поради това е процесуално допустима.

Съгласно чл. 168, ал. 1 във вр. с чл. 146 от АПК съдът преценява законосъобразността на оспорения акт на всички основания, а не само на посочените от жалбоподателя — дали е издаден от компетентен орган и в установената форма, спазени ли са административнопроизводствените правила, материалният закон и целта на закона.

Оспореното разпореждане е индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК, издаден в производство по отпускане на гарантирано вземане от фонд „Гарантирани вземания на

работниците и служителите", администриран от НОИ.

Разпореждането е издадено от директора на фонда, съгласно чл. 26, ал. 3 ЗГВРСНР

Разпореждането формално съдържа реквизитите по чл. 59, ал. 2 АПК, включително фактически и правни основания.

Допуснати са съществени процесуални нарушения, а именно мотивите на акта са неясни и противоречиви и не позволяват проверка на волята на органа.

Основателни са възраженията за противоречивост и неяснота на волята на органа. От една страна основание за отказа е констатацията, че не са установени доказателства за начислени и неизплатени суми след 30.10.2024г., вкл. и за обезщетения. От друга се сочи плащане – общо плащане от 13.12.2024 г., с което на жалбоподателката е изплатена сумата от 3997.00 лв., с основание за превод - основна заплата за м. 6.2024 и за м. 10.2024г. Това плащане е след 30.10.2024г. и е за начислени суми преди тази дата.

На следващо място, органът не е извършил никаква проверка във връзка с представените му от жалбоподателката фишове за заплати, съдържащи данни за начислени и неизплатени суми за 11. и 12. 2024г., и в този смисъл е издал разпореждането при неизяснена фактическа обстановка и противоречиви и непълни доказателства. Липсата на данни за тези вземания в документите и информацията от ГИТ не заличава задълженията на органите да извършат проверка.

Административният орган не е изпълнил в пълен обем задълженията си по изясняване на релевантните факти и обстоятелства. Тези задължения се извеждат както от общите правила на АПК, така и от специалната уредба на Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя, Наредбата за реда и начина за информиране на работниците и служителите и за отпускане и изплащане на гарантираните вземания, както и Инструкция № 1 от 03.04.2015г. за реда и начина за осъществяване на контролно-ревизионна дейност от контролните органи на Националния осигурителен институт

Съгласно чл. 35 от АПК административният орган е длъжен преди постановяване на акта да изясни всички факти и обстоятелства от значение за случая и да обсъди възраженията и обясненията на заинтересованите лица. Това задължение е проявление на служебното начало, закрепено в чл. 9 АПК, според който административният орган служебно събира необходимите доказателства, когато това е предвидено в закон или когато това е необходимо за законосъобразното решаване на административното производство. Специалната уредба по ЗГВРСНР не дерогира тези принципи, а напротив – конкретизира ги.

Закона за гарантираните вземания на работниците и служителите при несъстоятелност на работодателя и на Наредбата следва да бъдат тълкувани съобразно тяхната цел, която е да осигурят ефективна закрила на работниците и служителите при настъпила неплатежоспособност или свръхзадълженост на работодателя. Законът има изразен социален характер и е насочен към гарантиране на изплащането на трудовите вземания в случаите, когато работодателят обективно не е в състояние да изпълни задълженията си. От тази цел следва, че неизпълнението на законовите задължения от страна на работодателя, включително непредставянето, укриването или

липсата на счетоводна и трудовоправна документация, не може само по себе си да пречатства упражняването на правата на работниците и служителите. Последните не разполагат с фактическа или правна възможност да осигурят съхраняването на документацията на работодателя, нито могат да носят неблагоприятните последици от неговото противоправно или недобросъвестно поведение. Това означава, че при констатирана липса на документи при работодателя или при противоречива счетоводна документация, какъвто е настоящият случай, в съответствие с принципите на служебното начало и обективното изясняване на фактите по административния процес, той е длъжен да положи необходимите усилия за установяване на релевантните обстоятелства чрез всички допустими от закона доказателствени средства и налични официални източници на информация. Подобно тълкуване съответства както на социалната функция на Закона, така и на предназначението на фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите“, който е създаден именно за да компенсира неблагоприятните последици за работниците. Приемането на обратното разбиране би означавало работодателят да може чрез собственото си неизпълнение на законовите задължения за водене и съхраняване на документацията фактически да осуети реализирането на гарантираните от закона права на работниците и служителите, което би противоречало на целта на закона и би обезсмислило предоставената от него закрила.

Съгласно чл. 5, ал. 1 от Наредбата, в едномесечен срок от вписване на съдебното решение по чл. 6 ЗГВРСНР в търговския регистър контролните органи на НОИ извършват проверка по реда на Инstrukция № 1 от 3 април 2015 г. за реда и начина за осъществяване на контролно-ревизионна дейност от контролните органи на Националния осигурителен институт при работодателя по изготвените справки и съставят констативен протокол в 3 екземпляра - един за работодателя и два за ТП на НОИ.

Съгласно чл. 27 от Инstrukцията проверката представлява действие или съвкупност от действия, предприети за събиране, установяване и изясняване на факти и обстоятелства, свързани с упражняването на правата по закона. При проверката контролните органи могат да изискват всички необходими документи, данни, сведения, справки, декларации, обяснения и други носители на информация, свързани с предмета на проверката – чл. 4, ал. 1, т. 2; да изискват документи и от физически и юридически лица, свързани с упражняваната от тях дейност – чл. 4, ал. 1, т. 3; да извършват насрещни проверки извън проверявания работодател, когато това е необходимо за изясняване на фактите – чл. 30, ал. 3; да извършват проверката както в помещенията на проверяваното лице, така и в ТП на НОИ, като изследват всички относими документи и установяват фактите и обстоятелствата от значение за резултата от проверката – чл. 31, ал. 1 и 2; да възлагат проверка по делегация на друго териториално поделение на НОИ, когато необходимата документация се намира на територията на друго ТП – чл. 31, ал. 4 и 5; да използват данни от информационната система на НОИ като основание за извършване на проверка – чл. 28, ал. 2.

Следователно, законодателят възлага на контролните органи активна дейност по издирване и установяване на релевантните факти, а не единствено констатиране липсата на определени документи.

В случая от административната преписка се установява, че извършената проверка се е ограничила до констатацията, че работодателят не е представил ведомости за работна заплата и други

счетоводни документи, както и с данните от представените от на Изпълнителна агенция „Главна инспекция по труда“. Въз основа на тях административният орган е приел, че не е доказано начисляването на трудови възнаграждения и обезщетения след 30.10.2026г., вкл. и спорните обезщетения по чл. 222 и чл. 224 от КТ и е отказал частично изплащането на гарантирани вземания. Изобщо не са обсъдени представените от жалбоподателката фишове за заплати за м. 11 и 12. 2024г. и не са изложени никакви аргументи, защо не се приемат данните в тях. Не са направени и допълнителни проверки, които да установят причината за несъответствието на данните в тях и тези, представени от ГИТ. Подобен подход не съответства на нормативно установения обхват на контролната дейност. Нито Законът, нито Наредбата, нито Инструкция № 1 съдържат разпоредба, съгласно която начисляването на трудови възнаграждения може да бъде установено единствено чрез ведомости за работна заплата или други първични счетоводни документи. Такова ограничение не е въведено от законодателя, а представлява извод на административния орган, който не намира нормативна опора.

Установено е противоречие между данните, представени от жалбоподателката и тези от проверката на ИА ГИТ. Не се установява също така да са били изискани сведения или писмени обяснения от лицето, водило счетоводството на дружеството, от синдика, от лицата, съхранявали счетоводната документация, нито да са били предприети други действия за издирване на счетоводните документи или на други носители на информация по смисъла на чл. 4, ал. 1, т. 2 от Инструкцията.

При използване на всички предоставени от закона контролни правомощия е възможно да бъдат установени допълнителни доказателства относно начисляването на претендираните обезщетения, които биха могли да доведат до различен краен административен резултат.

Несъдействието на работодателя може да бъде констатирано като обективна пречка за получаването на държаните от него документи, но то не освобождава контролните органи от задължението да използват други способности за събиране на доказателства. Още по-малко неизпълнението на задълженията на работодателя може да бъде поставено в тежест на работника, който не разполага с властнически или контролни правомощия да изиска счетоводството на предприятието. При надлежно проведена проверка е възможно да бъдат събрани доказателства, които самостоятелно или в съвкупност да доведат до различен фактически и правен извод.

На последно място, при наличие на противоречие в данните от документите, представени от жалбоподателката с тези на ИА ГИТ следва да се изложат конкретни мотиви, защо се приемат едните, а не другите, което в случая не е направено.

Ето защо актът като постановен при съществени процесуални нарушения и необоснован следва да се отмени.

В тази връзка следва да се вземе предвид следното: Правото на гарантирано вземане възниква при кумулативно наличие на предпоставките по ЗГВРСНР:

лицето да е било в трудово правоотношение с работодател по смисъла на чл. 2 ЗГВРСНР; спрямо работодателя да е открито производство по несъстоятелност — правото възниква от датата на вписване в Търговския регистър на решението по чл. 6 ЗГВРСНР;

работодателят да е осъществявал дейност най-малко 12 месеца преди началната дата на неплатежоспособността/свръхзадължеността (чл. 4, ал. 1);
да са налице начислени, но неизплатени трудови възнаграждения и/или парични обезщетения, дължими по КТ и други нормативни актове;
заявлението-декларация да е подадено в срока по чл. 25 ЗГВРСНР;
лицето да не попада в изключенията по чл. 4, ал. 3 ЗГВРСНР (работодателят; членове на органите за управление и контрол на търговеца; съпрузи и роднини по права линия на търговеца — физическо лице, или на посочените лица).
Следва да се съобрази и че съгласно чл. 5 ЗГВРСНР невнасянето на дължимите от работодателя вноски по този закон не лишава правоимащите работници и служители от гарантираните вземания.

Обезщетенията по чл. 224, ал. 1 и чл. 222, ал. 1 КТ са възможен предмет на гарантирано вземане. По ЗГВРСНР се гарантират начислените, но неизплатени трудови възнаграждения и парични обезщетения, дължими от работодателя по Кодекса на труда и по други нормативни актове, в обхвата и до размера по чл. 22–23 ЗГВРСНР. Обезщетението по чл. 224, ал. 1 КТ се дължи при прекратяване на трудовото правоотношение — за неизползван платен годишен отпуск, правото върху който не е погасено по давност. Обезщетението по чл. 222, ал. 1 КТ се дължи при уволнение на някое от изчерпателно изброените основания — закриване на предприятието или на част от него, съкращаване в щата, намаляване обема на работа, спиране на работа за повече от 15 работни дни, отказ на работника или служителя да последва предприятието при преместването му в друго населено място или местност, или освобождаване на заеманата длъжност поради възстановяване на незаконно уволнен работник, заемал преди това същата длъжност — в размер на brutното трудово възнаграждение за времето, през което лицето е останало без работа, но за не повече от един месец, освен ако не е уговорен по-дълъг срок. И двете обезщетения по своя вид не са изключени от обхвата на гарантираните вземания и могат да участват в него, когато са налице условията по ЗГВРСНР. Условие за горното е обезщетението да е начислено, но неизплатено от работодателя.

Следователно отказът е законосъобразен, ако е установено, че: обезщетението по чл. 224, ал. 1 или чл. 222, ал. 1 КТ не е начислено като дължимо и неизплатено; липсват годни счетоводни или други доказателства за начисляване и неизплащане; не е доказана дължимостта му по самия Кодекс на труда; или не е изпълнено друго условие по ЗГВРСНР. В случая е налице формален и немотивиран отказ поради „липса на документи“ без ефективна проверка. Органът дължи служебно изясняване на релевантните факти (чл. 35 и чл. 36 АПК) — да изиска относимите документи, да провери наличните регистри и данни и да даде възможност за представяне или събиране на допълнителни доказателства и да се изяснят противоречията в тях, както и да мотивира избора си, кои доказателства приема и защо.

С оглед изложеното съдът намира жалбата за основателна.

При този изход на делото следва да се уважи искането за присъждане на разноски на жалбоподателя. Установяват се данни за разноски в размер на 5,11 евро – държавна такса и 750 евро – адвокатски хонорар, които следва да се присъдят в полза на жалбоподателката. Възражението за прекомерност на адвокатското възнаграждение е немотивирано и неоснователно. Размерът на адвокатското възнаграждение не е прекомерен и съответства на фактическата и

правна сложност на делото, процесуалното му развитие, обемът на документите и участието на страната.

Водим от горното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, съдът

Р Е Ш И:

ОТМЕНЯ по жалба на Г. В. Й. Разпореждане №4505-40-143/17.03.2026г., издадено от директора на фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите" (ГРВС), в частта на отказа за отпускане на гарантирано вземане на жалбоподателя за обезщетения по чл. 224, ал. 1 от КТ и чл. 222, ал. 1 от КТ.

ВРЪЩА преписката на административния орган за ново произнасяне в отменената част при спазване на дадените в мотивите указания по тълкуването и прилагането на закона.

ОСЪЖДА фонд „Гарантирани вземания на работниците и служителите" да заплати на Г. В. Й., [ЕГН], сумата от 755,11евро — разноски по делото.

Решението подлежи на касационно обжалване пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му на страните, по реда на глава дванадесета от АПК.

СЪДИЯ: